КУЛТУРЕН ЖИВОТ

ЛИКОВЕН ЖИВОТ

ИЗЛОЖБА

на Здружението на ликовните уметници од Македонија

Рјепин: „Бурлоци на Волга" (Детал - Глава на Кањин

Непосредно пред ослободувањето на Скопје, во Прилеп се одржа првата основачка седница на Здружението на ликовните уметници од Македонија. И ако бевме само петмина (Н. Мартиновски, Ц. Поповиќ, Т. Владимирски, Д. Тодоровски и З. Блажиќ), сепак беше формирано здружение а веднаш потоа како прва задача беше да се основа средна уметничка школа. Беше донесено решение најнапред да се организира шестомесечен курс кој подоцна ќе прерасне во школа. До остварувањето на овој план дојде во 1945 година.

Од тој состанок до денеска минаа десет години плодна работа и од пет бројот на членовите на Здружението е зголемен на 45.

Секоја година Здружението организираше свои редовни годишни изложби во Скопје а повремено и во поголемите градови во другите републики, како и во нашата. Секоја од овие годишни изложби донесуваше и нешто ново, бидејќи бројот на излагачите беше се поголем. Меѓутоа, изложбата отворена на 13 овој месец по повод денот на ослободувањето на Скопје и десетгодишнината од основањето на Здружението, донесе најмногу разновидност Голем број млади сликари, со желба за афирмација, бараат начин и изразни средства за да го постигнат тоа. Несомнено дека сите тие млади сликари или скулптори би сакале гаа афирмација да биде постигната низ квалитетно, уште немоќни да се до изразат, прибегнуваат кон колористички ефекти, што нивните слики ги прави површни и незрели сликарски остварувања.

Л. Личеноски Жена од Галичник (уље)

За жалење е што површноста не е случај што се јавува само кај младите на оваа изложба. Како и секогаш, и овој пат Никола Мартиноски се јавува како сликар кој лесно ги пребродува сите сликарски тешкотии. Колоритот или цртежот за него се само средство за да ни го каже она што сака, но се прашуваме: дали овој пат Мартиноски со својот колорит не сакал да не заблажи? Чинам, дека е така. Иако се уште мајстор за со едноставни и не бесмислени потези колористички да совлада големи површини, неговите слики, покрај тоа што го реков, ми се чинат површни. Сите три портрета повеќе му се работени врз база на колористичка ефектност, додека желба за обработка на психолошко - портретските проблеми изостанува. Сликар со квалитетите на Мартиноски не би смеел да се поведе само по етнографски елементи. Посилна и поиздржана работа му е „Примемен ден".

Лазар Личеноски со мир на душа би можел да продолжи со студиите на својата слика „Охридски рибари". Стариот и искусен сликар позволи од неговото ателје да излезе толку големо платно со толку непростудирани детаљи. Цртачките недостатоци особено се истакнуваат на фигурата што стои со двете нозе на бочните страни од чунот. Прво, кога ќе се земе предвид ширината на чунот, тогаш е јасно дека човек не може да го пречекори, а кога тој истиот човек би влегол во чунот, тогаш тој би му бил висок до главата, додека на другите рибари, што се наоѓаат во чунот, тој им е до колковите. Исто така, двете мртви природи се плод на нафрлање бои од палетата. Најдобра работа му е мозаикот на „Диви шатки".

Далеку подобро се претставува Димитар Аврамовски, со своите квалитети во овој формат, одошто во досегашните негови големи формати, додека измената на форматот кај Љубе Белогаски не донесува и измена во квалитетот. Белогаски останува доследен на себеси и не подлегнува на разни влијанија, ниту сезонски сфаќања. Повеќе свежина и сочност внесува во сликата „Расцутена калинкина гранка".

Многу труд вложил во своите мотиви Ваѓнел Коџоман. Сакајќи верно да го одбележи историско-етнографскиот карактер на старата чаршија или куќите од Охрид, Коџоман навлегол во фотографска точност на репродуцирање, кое како такво не е без квалитет.

Скиците и студиите на Б. Лазески и Д. Протугер не би можеле да се земат предвид за некаков критички осврт, бидејќи самите автори така ги наречуваат, што значи дека, иако се изложени, тие уште подлегнуваат на понатамошна обработка.

Покрај Белогаски, А. Ивановски, Личеноски, Ефтимова, Ачески и Т. Владимирски не се оддалечува од својата застојана сликарска палета. Иако внесува свежина во своите слики, Владимирски не прави никакви „прошетки во ново". Тој останува доследен на солидното не ефектно сликарство.

Наспроти постарите сликари, младите се понестабилни, понервозни и многу често прават ризантни „излети" во модернизам; сакајќи да бидат забележени сликаат големи платна натрупани со ефекти кои многу често во прв момент не фрапираат, додека подоцна остануваме во однос на нив наполно рамнодушни. Ми се чини дека во ова имаат водство Б. Трајковски и Р, Лозановски Додека Трајковски го познаваме како таков уште од поранешните изложби, сега не изненадува и Лозаноски. Со желба да биде интересен и оригинален, Лозаноски одеднаш минува од минатогодишната палета, која обилуваше со заситени фини тонови на палета полна со контрадикции и шаренило на лицитарски колачиња. Барајќи само обоена и ефектна површина. Лозаноски заборава на содржината и паѓа во непозволена површност, која не му лежи.

Перо Мазев и понатаму останува при својата здрава палета, додека цртежот и композицијата предизвикуваат сомнение во нивниот квалитет.

Од помладите сликари неколкумина останале на позициите на здравото размислување за улогата на ликовната уметност во нашата заедница. Цецо Видимче, Ванчо Ѓеорѓиевски, Љубодраг Маринкоски и Димитар Кондоски, непристрасно пристапуваат кон сликарската проблематика. Вдлабочувајќи се во творештвото, остварувајќи свои концепции, секој на свој начин, тие ни даваат работи со чисти стојности, кои заслужуваат апсолутно внимание. Меѓу овие спаѓа и Бранко Костовски кој од година на година напредува во квалитетот како и Трајче Николоски.

На изложбата изненадува со својата небрежност М. Корубин. Неговите работи премногу делуваат сценографски, во што уште повеќе го надминува Светозар Домиќ со својот ноќен мотив. „Рибите" на последниот се нешто подобри и покрај недостигот што произлегува од рамната и бојадисана површина на масата.

Од сликарите излагаат уште Спасе Куновски, Ејуп Умер, Јован Димовски, Менде Ивановски, Петар Николовски, Благоја Поповски, Лазар Спасеноски, Јонче Симончески, Петар Спироски Иван Велков и Здравко Блажиќ.

Одделна целина за себе на оваа изложба прават карикатурите на Цицо Поповиќ, кои не одат кон тоа некого да го исмеат, туку полни со дух, тие се документ на мали човечки слабости или на карактеристичното кај човекот кое, изразено низ карикатура, треба да засмее. Скулптурата на оваа изложба не е така среќно застапена. За жалост, Боро Митрически, кој со своите работи многу ветува, не ни даде можност подобро да го видиме. Ако Митрически изложеше некаква фигура или торзо, би можеле за него поконкретно да зборуваме. Борка Аврамоска со изложената работа (Глава на Кочо Рацин") е под своите можности. Љупчо Стефановски, со желба со чиста пластика и линија да ни ја прикаже Победата не успеал. Мислам дека Стефановски многу повеќе би допринел за изложбата ако не прибегнеше кон „модерната" форма при решавањето на ваква содржина. Боро Крстески доста успеал да ја задоволи потребата од оперски реквизити со својот костим на Дон Кихот. Но зажалост тоа не е скулптура, па како таква и не може да се третира. Солидно вајарско дело му е „Глава на старец" (камен), но би требало да вложи повеќе труд во изедначувањето на техниката во поодделни партии на лицето. Освен споменатите излагаат уште вајарите Д. Тодороски и П. Хаџибошков, кој со своите сфаќања за стилизација не е доволно јасен.

Графиката на оваа изложба не само што е подобро застапена од поранешните, туку е потребно да се истакне нејзиниот напредок кај нас. Ѓорѓи Ачески е сѐ посолиден а неговите мотиви здобиваат сѐ поцврста архитектонска целост и конструкција. Радмило Поповски со своите литографии, дрворезот и радирунгот ни се претставува како солиден графичар, додека Боро Митрически, иако потсетува на Дега со своите балерини, заслужува внимание, покрај скулптурите, и на ова поле.

Здравко БЛАЖИЌ